

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2000 vp

Hallituksen esitys laiksi pelastustoimilain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 12 päivänä kesäkuuta 2000 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi pelastustoimilain muuttamisesta (HE 70/2000 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- projektipäällikkö Tarja Oksanen, sisäasiainministeriö
- johtava lakimies Antero Oksanen, Suomen Kuntaliitto

- apulaisneuvottelupäällikkö Jyrki Hämäläinen, Kunnallinen työmarkkinalaitos
- toimitusjohtaja Juhani Jyrkiäinen, Nuohousalan Keskusliitto ry
- puheenjohtaja Aulis Huikko, Suomen Palomiesliitto SPAL ry
- toimitsija Aarre Nord, Kunta-alan ammattiliitto KTV ry.

Lisäksi oikeusministeriö, tietosuojavaltuutettu, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK ry ja Suomen Palopäällystöliitto ry ovat antaneet kirjalliset lausunnot.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan pelastustoimilaissa säädettäväksi mahdollisuus antaa erityisestä syystä erivapauksia pelastustoimen virkoihin asetuksella säädetyistä kelpoisuusvaatimuksista. Laisa säädettyjen nuohoojan kelpoisuusvaatimusten voimaantuloa ehdotetaan siirrettäväksi kolmella vuodella ja kelpoisuusvaatimuksia osin lievennettäviksi. Väestönsuojelukoulutukseen määrätyn henkilön oikeudesta saada koulutuksesta vapautus tai lykkäystä sekä kustannuksien

korvausta ehdotetaan säädettäväksi koulutukseen määräämistä koskevan säännöksen yhteydessä, kun siitä nykyisin säädetään vain Pelastusopistosta annetussa asetuksessa. Lisäksi ehdotetaan pieniä tarkistuksia eräisiin säännöksiin, joiden soveltaminen sellaisenaan aiheuttaisi ongelmia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä. Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana jäljempänä esitetyin kannanotoin.

Nuohoojan kelpoisuus. Lakiehdotus sisältää siirtymäajan nuohoojan kelpoisuusvaatimusten noudattamiselle sekä poikkeussäännöksen kelpoisuusvaatimuksista koskien henkilöä, joka on työskennellyt nuohoojana kunnan tai nuohousyrittäjän palveluksessa ennen esillä olevan lakiehdotuksen voimaantuloa yhdessä tai useamassa erässä vähintään viisi vuotta.

Sen sijaan piirinuohoojan ja kunnan nuohousesimiehen tehtäviin vaadittaisiin nuohoojan kelpoisuus siirtymäajan jälkeen niissäkin tapauksissa, joissa henkilö on työskennellyt näissä tehtävissä jo pitempään. Nuohoojan ammattitutkinto on vuodesta 1975 alkaen ollut vaatimuksena sekä piirinuohoojan että nuohousesimiehen tehtäviin. Käytännössä kuitenkin kaikki kyseisiä tehtäviä hoitavat eivät täytä säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia, vaikka nuohoojan ammattitutkinto on näyttötutkinto, joka voidaan suorittaa myös kurssimuotoiseen koulutukseen osallistumatta.

Asiantuntijakuulemisissa on esitetty, että ne henkilöt, jotka ovat työskennelleet piirinuohoojina ennen pelastustoimilain (561/1999) voimaantuloa ja jotka ovat täyttäneet 57 vuotta ennen nyt käsiteltävänä olevan lain voimaantuloa, olisivat edelleen kelpoisia nuohoojan tehtäviin. Näkemystä on perusteltu sillä, että kyseiset henkilöt ovat useinkin toimineet varsin pitkään nuohoojina, eikä heillä siten yleensä ole toista ammattia, mihin siirtyä, jos he jäävät siirtymäkauden jälkeen vaille pätevyyttä ja jos he joutuvat pois työstään. Ikääntyville henkilöille alan vaih-

dos ei ole helppoa. Valiokunta pitää tärkeänä, että sisäasiainministeriö seuraa tältä osin tilannetta ja ryhtyy tarvittaessa valmistelemaan säännöshdotusta edellä todettujen ikääntyvien nuohoojien aseman turvaamiseksi.

Valvontarekisteri. Pelastustoimilain (561/1999) 70 §:n 1 momentista ilmenee, että valvontarekisteri on palotarkastusten toimittamista sekä rakennusten ja laitteiden käyttöturvallisuuden valvontaa varten pidettävä henkilörekisteri, johon merkitään tiedot valvontakohteista sekä niiden omistajista ja haltijoista.

Lakiehdotuksen 70 §:n 2 momentin mukaan valvontarekisterissä olevat tiedot on tarkistettava ja tarpeettomat tiedot poistettava palotarkastuksen yhteydessä määrävälein, kuitenkin viimeistään 10 vuoden kuluttua edellisen merkin-

nän tekemisestä. Henkilötietolain (523/1999) 29 §:n 1 momentin nojalla rekisterinpitäjän on ilman aiheetonta viivytystä oma-aloitteisesti tai rekisteröidyn vaatimuksesta oikaistava, poistettava tai täydennettävä rekisterissä oleva, käsittelyn kannalta virheellinen, tarpeeton, puutteellinen tai vanhentunut henkilötieto.

Valiokunta katsoo, että ehdotetun 70 §:n 2 momentin suhde henkilötietolain 29 §:ään jää epäselväksi. Tämän vuoksi valiokunta toteaa valvontarekisteriä koskevan lakiehdotuksen 70 §:n 2 momentin osalta, että virheelliset tiedot on oikaistava viimeistään säännönmukaisen palotarkastuksen yhteydessä, mutta muuten sovelletaan henkilötietolakia.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Kirsi Ojansuu /vihr
vpj.	Pertti Turtiainen /vas	Heli Paasio /sd
jäs.	Nils-Anders Granvik /r	Aulis Ranta-Muotio /kesk
	Rakel Hiltunen /sd	Pekka Ravi /kok
	Esko Kurvinen /kok	Petri Salo /kok
	Lauri Kähkönen /sd	Arto Seppälä /sd
	Kari Kärkkäinen /skl	Kari Urpilainen /sd
	Paula Lehtomäki /kesk	Jari Vilén /kok.
	Hannes Manninen /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.